

بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی در کاهش تردید در انتخاب رشته‌ی تخصصی بالینی دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان

دکتر مسیح صبوری^۱، امیر بهفر^۲، دکتر آرش حدادگر^۳، دکتر محمدرضا عابدی^۴، دکتر فاطمه هادیزاده^۵

چکیده

مقدمه: یکی از عوامل تردید در انتخاب رشته‌ی تخصص تصمیم‌گیری نادرست می‌باشد. این مطالعه با هدف آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی در قالب یک کارگاه آموزشی به دانشجویان پزشکی در مقطع کارآموزی و کارورزی انجام شد و تأثیر آن در کاهش تردید در انتخاب رشته‌ی تخصصی بالینی دانشجویان بررسی گردید.

روش‌ها: این پژوهش نیمه تجربی بر روی ۴۳ نفر از دانشجویان پزشکی مقطع کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان و با استفاده از پرسشنامه‌های تردید و بی‌تصمیمی انجام شد. دانشجویان قبل از برگزاری کارگاه، پرسشنامه‌های تردید و بی‌تصمیمی را تکمیل کردند. شرکت‌کنندگان به مدت ۱۵ ساعت مهارت‌های تصمیم‌گیری را آموزش دیدند. بلافاصله پس از دوره و یک ماه بعد از دوره دانشجویان پرسشنامه‌های تردید و بی‌تصمیمی را تکمیل کردند. اطلاعات و نمرات مربوط به پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری یک ماه بعد با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون‌های t تجزیه و تحلیل شد.

یافته‌ها: در مقایسه‌ی نمرات پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری پرسشنامه‌ی تردید تفاوت معنی‌داری مشاهده شد ($P = ۰/۰۳۳$) ولی در مقایسه‌ی نمرات پرسشنامه‌ی بی‌تصمیمی تفاوت معنی‌داری وجود نداشت ($P = ۰/۱۵۱$). بین نمرات دانشجویان و مقاطع مختلف، جنس و تأهل رابطه‌ی معنی‌داری مشاهده نشد ($P > ۰/۰۵$). بنابر این آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی باعث کاهش تردید در انتخاب رشته‌ی تخصصی بالینی دانشجویان پزشکی شد ولی در کاهش بی‌تصمیمی آن‌ها تأثیر معنی‌داری نداشت.

نتیجه‌گیری: با توجه به تأثیر دوره‌ی آموزشی مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی در کاهش تردید در انتخاب رشته‌ی تخصصی بالینی دانشجویان پزشکی و رضایتمندی آن‌ها از شرکت در این دوره و استقبال از برگزاری برنامه‌های تکمیلی در زمینه‌ی انتخاب رشته توصیه می‌شود این دوره‌ی آموزشی برای کلیه‌ی دانشجویانی که قصد ادامه‌ی تحصیل در مقطع تخصص را دارند در طی دوره‌ی پزشکی و به خصوص در سال‌های اول تحصیل برگزار شود.

واژگان کلیدی: مهارت تصمیم‌گیری، تردید، بی‌تصمیمی، شغل، تخصص بالینی، دانشجوی پزشکی

مقدمه

تحقیقات اولیه در مورد تصمیم‌گیری شغلی مشخص کرد که بی‌تصمیمی شغلی پدیده‌ی پیچیده‌ای است و ممکن است شکل‌های متعددی داشته باشد. از جمله گروه‌هایی که به دلیل ماهیت رشته‌ی تحصیلی مستعد بی‌تصمیمی هستند دانشجویان پزشکی می‌باشند.

بی‌تصمیمی شغلی عبارت است از تردید در انتخاب رشته‌ی تحصیلی و شغل آینده. بی‌تصمیمی شغلی یکی از مشکلات مهمی است که طی سال‌های گذشته در مشاوره‌ی مسیر شغلی به آن پرداخته شده است.

* این مقاله حاصل پایان‌نامه‌ی دوره دکترای مرافه‌ای در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان است.

^۱ دانشیار، گروه جراحی اعصاب، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

^۲ دانشجوی پزشکی، دانشکده‌ی پزشکی و کمیته‌ی تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

^۳ کارشناس پژوهشی، مرکز تحقیقات آموزش پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

^۴ دانشیار، گروه مشاوره، دانشکده‌ی علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

^۵ کارشناس پژوهشی، مرکز تحقیقات جامع‌نگر عملکرد گوارش، دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، اصفهان، ایران

Email: amir.behfar@gmail.com

نویسنده‌ی مسؤول: امیر بهفر

نقاط تصمیم‌گیری مختلفی در زندگی حرفه‌ای یک دانشجوی پزشکی موجود است. انتخاب رشته‌ی تخصصی، یکی از دشوارترین انتخاب‌های یک پزشک در زندگی حرفه‌ای خود می‌باشد. هنگامی که دانشجویان، دوران دانشکده‌ی پزشکی را با نظرات و تصورات عالی از رشته‌های تخصصی آغاز می‌کنند، خیلی از آن‌ها نظرشان را بارها و بارها در این مورد تغییر می‌دهند. بعضی از آن‌ها هر زمان که به یک دوره‌ی جدید وارد می‌شوند، انتخاب شغلی خود را تغییر می‌دهند. در مقابل خیلی از دانشجویان ذهن خود را روی آماده شدن برای گذراندن موفق دروس پزشکی معطوف می‌کنند و تصور انتخاب یک رشته‌ی تخصصی دور از دسترس‌شان به نظر می‌آید.

در غرب حدود ۵۵ تا ۸۰ درصد دانشجویان پزشکی رشته‌ی تخصصی منتخب خود را در طول تحصیل پزشکی عوض می‌کنند (۳-۱). حدود ۱۰ تا ۱۵ درصد دستیاران نیز تخصص خود را در آن کشورها تعویض می‌کنند (۹-۴). نجات و همکاران نشان دادند اکثر دانشجویان پزشکی دانشگاه تهران این رشته را تحت تأثیر عواملی چون فشار اطرافیان و جامعه و کمتر با شناخت انتخاب می‌کنند (۱۰). آمار دقیقی از تغییر رشته‌ی دستیاران وجود ندارد اما با توجه به عواقب سنگین انصراف یا مقررات دست و پا گیر تغییر رشته ه می‌رسد این آمار چندان بالا نباشد و افراد مردد مجبور به ادامه‌ی رشته‌ی منتخب خود البته با کیفیتی پایین هستند.

تشخیص و مدیریت تردید در تصمیم‌گیری در انتخاب رشته‌ی تخصصی مرحله‌ی مهمی از راهنمایی و حمایت شغلی دانشجویان پزشکی و پزشکان است. شناخت ریشه‌های این تردید و کمک به برطرف کردن

آن کمک می‌کند تا فرد بتواند انتخاب درستی انجام دهد. علل تردید در این انتخاب‌ها می‌تواند بی‌اطلاعی، تضادهای درونی، موانع بیرونی و تردیدهای فردی باشد. انتخاب بین حدود ۴۶ رشته‌ی تخصصی و فوق تخصصی موجود در کشور (۱۱) و سایر انتخاب‌های ممکن (تخصص‌های موجود در خارج کشور و همچنین رشته‌های غیر بالینی موجود در ایران و خارج) کار دشواری است و انتخاب نامناسب پیامدهای خاص خود را دارد. بروز تردید به علت پیچیدگی انتخاب‌ها، فقدان مواجهه با بعضی رشته‌ها و عواقب اقتصادی و عاطفی ناشی از یک انتخاب نادرست است.

انتخاب‌ها همچنین از تأثیر خانواده و سایر متغیرهای اجتماعی-روانی متأثر هستند. روش طبیعی، تأخیر انداختن در تصمیم‌گیری و مواجهه با تمام رشته‌ها می‌باشد.

اما می‌توان با کمک ابزارها و تأمین منابع لازم، به فرد در تصمیم‌گیری بهتر کمک کرد. Savickas و همکاران ابزاری ۱۹ سؤالی به نام Specialty Indecision Scale برای سنجش چهار عامل اصلی در فرایند تصمیم‌گیری شغلی دانشجویان پزشکی طراحی نموده‌اند (۱۳-۱۲). این چهار عامل عبارت هستند از عامل شناختی (کمبود اطلاعات)، عامل هیجانی (موانع عاطفی یا تحریکی)، موانع بیرونی (معیارهای افراطی یا تضادهای بیرونی که مانع انتخاب رشته می‌شوند) و عامل چهارم یا همان اجرایی شدن تصمیم.

با توجه به این که یکی از عوامل تردید در انتخاب رشته تصمیم‌گیری نادرست و در نتیجه بی‌تصمیمی است، به نظر می‌رسد آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری

شغلی نقش مهمی را در کمک به برطرف کردن تردید می‌نماید. از این رو برپایی کلاس‌های آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی کمک مؤثری در انتخاب بهتر تخصص می‌نماید و باعث می‌شود کشور بتواند بهتر از سرمایه‌های فردی و اجتماعی خود استفاده کند.

روش‌ها

این پژوهش از نوع نیمه تجربی و به صورت مداخله‌ای (پیش‌آزمون-پس‌آزمون) بود. جامعه‌ی پژوهش را دانشجویان پزشکی مقطع کارآموزی و کارورزی بالینی دانشکده‌ی پزشکی اصفهان تشکیل می‌دادند. ۵۰ نفر از دانشجویان در مقطع کارآموزی و کارورزی در این مطالعه شرکت کردند و برای آن‌ها کارگاه مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی برگزار گردید. این کارگاه با همکاری دفتر استعداد‌های درخشان و گروه مشاوره‌ی (گرایش مشاوره‌ی شغلی) دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه اصفهان برگزار شد. اطلاع‌رسانی کارگاه از طریق پوستر، ایمیل و پیامک انجام گرفت و متقاضیان جهت ثبت نام به دفتر استعداد‌های درخشان دانشگاه مراجعه کردند. دانشجویانی که بیش از یک غیبت در جلسات آموزشی داشتند از مطالعه حذف شدند. در نهایت اطلاعات مربوط به ۴۳ نفر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در این پژوهش جهت گردآوری داده‌ها از دو پرسشنامه‌ی تردید و بی‌تصمیمی شغلی استفاده گردید.

برای ریشه‌یابی تردید در انتخاب رشته، Savickas و همکاران بر اساس طبقه‌بندی مشکلات تصمیم‌گیری در انتخاب شغل، Gati و همکاران (۱۶) اقدام به ساختن ابزاری کرده‌اند (۱۵-۱۲). SIS (Specialty indecision scale) نسخه‌ی متأخری از

این ابزارها است که توسط انجمن دانشکده‌های پزشکی آمریکا ارائه گردیده است (۱۷).

تکمیل SIS به طی موفق اولین مرحله از مسیر انتخاب تخصص که همان شناخت خود است کمک می‌کند. این ابزار شامل ۳۶ سؤال درباره‌ی دغدغه‌های دانشجویان هنگام تصمیم‌گیری انتخاب رشته‌ی تخصصی است و نسخه‌ی ایرانی توسط حدادگر و همکاران آن تدوین شده است (۱۸). پاسخ‌دهندگان به هر سؤال از ۱ (اصلاً وضعیت مرا توصیف نمی‌کند) تا ۴ (به خوبی وضعیت مرا توصیف می‌کند) نمره دادند. جهت اطمینان از روایی نسخه‌ی ایرانی پرسشنامه‌ی تردید در انتخاب رشته‌ی تخصصی از پرسشنامه‌ی Osipow و همکاران نیز استفاده گردید (۱۹). پرسشنامه‌ی بی‌تصمیمی شغلی توسط Osipow و همکاران تدوین شد. این پرسشنامه دارای ۱۸ سؤال است که میزان بی‌تصمیمی شغلی را در بین دانشجویان اندازه‌گیری می‌کند. پرسش‌های ۱ و ۲ انتخاب فرد در زمینه‌ی تحصیل و شغل را اندازه‌گیری می‌کند و پرسش‌های ۳ تا ۱۸ بی‌تصمیمی شغلی افراد را می‌سنجد. پرسشنامه بر روی یک مقیاس از کاملاً موافقم (۴) تا کاملاً مخالفم (۱) اندازه‌گیری می‌شود. حداقل نمره‌ی این پرسشنامه ۱۶ و حداکثر ۶۴ می‌باشد که نمرات بالاتر میزان بالاتر بی‌تصمیمی شغلی را نشان می‌دهد. Osipow و همکاران پایایی ۰/۹۵ را از طریق آلفای کرونباخ برای این مقیاس به دست آوردند. پرسشنامه‌ی Osipow توسط عابدی و همکاران در ایران استاندارد شده است (۲۰).

پرسشنامه‌های تردید و بی‌تصمیمی به طور تصادفی و به تعداد مساوی بین دانشجویان توزیع گردید و پس از تکمیل دانشجویان در دوره‌ی آموزشی شرکت

استفاده در این دوره شامل ویدئو پروژکتور، اسلایدهای تهیه شده با نرم‌افزار power point و پرسشنامه‌ها بود. در انتهای کارگاه برگه‌های نظرسنجی از دوره توزیع و توسط شرکت‌کنندگان تکمیل شد. ۱ ماه پس از برگزاری کارگاه، دانشجویان پس‌آزمون‌های درازمدت را تکمیل کردند.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های Repeated Measured و Paired-t و Student-t ANOVA استفاده شد.

یافته‌ها

در این کارگاه ۴۳ نفر دانشجوی پزشکی شرکت کردند. تعداد دانشجویان مرد ۱۶ نفر (۳۷/۲ درصد) و تعداد دانشجویان زن ۲۷ نفر (۶۲/۸ درصد) بود. بر حسب مقطع تعداد ۳۶ نفر (۸۳/۷ درصد) در مقطع کارآموزی و ۷ نفر (۱۶/۳ درصد) در مقطع کارورزی شرکت داشتند. از بین این تعداد ۲ نفر (۴/۷ درصد) ورودی سال ۱۳۸۶، ۱۹ نفر (۴۴/۲ درصد) ورودی سال ۱۳۸۵، ۲۰ نفر (۴۶/۵ درصد) ورودی سال ۱۳۸۴ و ۱ نفر (۲/۳ درصد) ورودی سال ۱۳۸۳ بودند. ۳۹ نفر مجرد (۹۰/۷ درصد) و ۳ نفر (۷ درصد) متأهل و ۱ نفر (۲/۳ درصد) وضعیت تأهل خود را مشخص نکرده بودند. ۲۳ نفر (۵۳/۵ درصد) از دانشجویان پرسشنامه‌ی بی‌تصمیمی و ۲۰ نفر (۴۶/۵ درصد) پرسشنامه‌ی تردید را تکمیل کردند. از پرسشنامه‌های پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری یک ماه بعد به ترتیب تعداد ۴۳، ۳۳ و ۱۶ عدد جمع‌آوری گردید. در این مطالعه با توجه به اعلام نکردن معدل دانشجویان موفق به اعمال این متغیر نشدیم.

با استفاده از آزمون‌های Paired-t و Student-t

نمودند. مدت زمان کل آموزش ۱۵ ساعت بود که طی سه جلسه‌ی پنج ساعته توسط یکی از استادان گروه مشاوره‌ی (گرایش مشاوره‌ی شغلی) دانشکده‌ی روان‌شناسی و علوم تربیتی دانشگاه اصفهان و یک دانشجوی دکترای رشته‌ی مشاوره‌ی شغلی در محل مرکز مطالعات و توسعه‌ی آموزش پزشکی برگزار گردید. محتوای آموزشی جلسات به شرح زیر بود.

جلسه‌ی اول: آشنایی با اهداف کارگاه و انجام پیش‌آزمون و سپس مبحث آگاهی از تیپ‌های شخصیتی بر طبق مدل مایرز-بریگز همراه با مثال‌های عینی معرفی شد. در این جلسه رغبت دانشجویان هم طبق مدل هالند ارائه گردید.

جلسه‌ی دوم: ادامه‌ی مبحث آگاهی از تیپ‌های شخصیتی و نوع استعدادها، باورها و ارزش‌های خود توضیح داده شد و سپس از دانشجویان خواسته شد تیپ شخصیتی خود را مشخص کنند.

جلسه‌ی سوم: در این جلسه سبک‌های تصمیم‌گیری شغلی (تکانشی، تقدیری، ناتوان‌کننده، تأخیری، تسلیمی، تدبیریو شهودی) معرفی شد و مهارت‌های افراد شامل مهارت‌های تصمیم‌گیری مورد بحث قرار گرفت. در ادامه به طور مختصر رشته‌های تخصصی بالینی معرفی شدند و با تیپ‌های شخصیتی و ارزش‌های کاری دانشجویان تطابق داده شد.

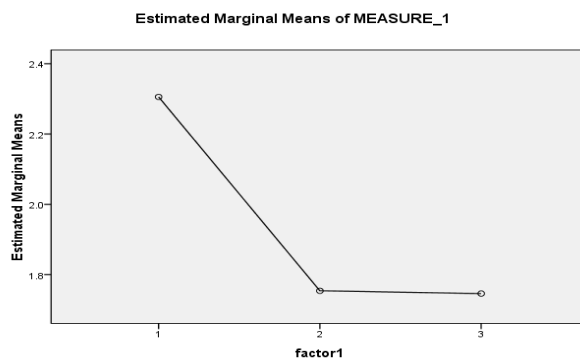
در پایان از دانشجویانی که پرسشنامه‌ی تردید را تکمیل کرده بودند پس‌آزمون تردید و از دانشجویانی که پرسشنامه‌ی بی‌تصمیمی شغلی را تکمیل کرده بودند پس‌آزمون بی‌تصمیمی به عمل آمد.

نحوه‌ی ارائه‌ی دوره به صورت کارگاهی بود و از روش‌های تدریس سخنرانی کوتاه، بحث گروهی، پرسش و پاسخ استفاده شد. وسایل آموزشی مورد

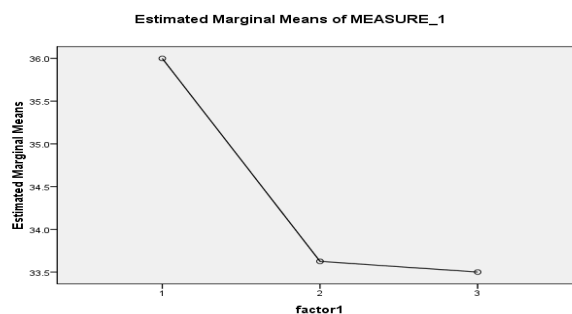
نمرات پرسشنامه‌ها با توجه به متغیرها تجزیه و تحلیل شد. در مقایسه‌ی نمرات پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری یک ماه بعد بین دو جنس مرد و زن تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد و مقادیر P به ترتیب $0/462 = P$ ، $0/975 = P$ و $0/281 = P$ مربوط به پرسشنامه‌ی بی‌تصمیمی و $0/350 = P$ ، $0/171 = P$ و $0/880 = P$ مربوط به پرسشنامه‌ی تردید بود. در مقایسه‌ی نمرات پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری یک ماه بعد بین دو مقطع کارآموزی و کارورزی تفاوت معنی‌داری مشاهده نشد و مقادیر P به ترتیب $0/989 = P$ ، $0/937 = P$ و $0/296 = P$ مربوط به پرسشنامه بی‌تصمیمی و $0/754 = P$ ، $0/935 = P$ و $1/000 = P$ مربوط به پرسشنامه‌ی تردید بود. با توجه به کمبود حجم نمونه‌ی متاهلین مقایسه‌ی بین افراد متأهل و رشته‌ی تخصصی شرکت‌کنندگان تأثیر داشته است.

مجرد صورت نگرفت. به منظور بررسی تأثیر کارگاه مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی بر روی تصمیم‌گیری و تردید شرکت‌کنندگان از آزمون Repeated Measured ANOVA استفاده شد و نمرات شرکت‌کنندگان در پرسشنامه‌های تردید و بی‌تصمیمی در قبل از برگزاری، بلافاصله پس از برگزاری و یک ماه بعد مقایسه شد. در پرسشنامه‌ی تردید بین نمرات فوق تفاوت معنی‌داری وجود داشت ($P = 0/033$) و میانگین و انحراف معیار نمرات پیش‌آزمون ($2/29 \pm 0/49$)، پس‌آزمون ($1/96 \pm 0/4$) و پیگیری یک ماه بعد ($1/7 \pm 0/35$) به دست آمد.

شکل ۱ نشان می‌دهد که کارگاه مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی در کاهش تردید در انتخاب رشته‌ی تخصصی شرکت‌کنندگان تأثیر داشته است.

شکل ۱. نمرات آزمون‌های تردید قبل و بعد از برگزاری کارگاه

شکل ۲. نمرات آزمون‌های بی‌تصمیمی قبل و بعد از برگزاری کارگاه

در بررسی پرسشنامه‌ی بی‌تصمیمی بین نمرات پیش آزمون، پس‌آزمون و پیگیری یک ماه بعد تفاوت معنی‌داری وجود نداشت ($P = 0/151$) (شکل ۲). آنالیز برگه‌های نظرسنجی از برگزاری این کارگاه که بلافاصله بعد از دوره توسط ۳۳ نفر از شرکت‌کنندگان تکمیل شد، نشان داد که ۸۳/۸۵ درصد از شرکت‌کنندگان از مطالب ارائه شده در برنامه راضی بودند. تسلط علمی مدرسین دوره مورد تأیید ۹۱/۱ درصد از شرکت‌کنندگان بود. از نظر معرفی منابع جهت مطالعه‌ی بیشتر ۲۵ درصد موافق و ۵۶/۷ درصد مخالف بودند. ۸۳/۳۵ درصد از شرکت در این کارگاه احساس رضایت داشتند. ۷۷/۷۵ درصد در صورت ارائه‌ی دوره‌های تکمیلی داوطلب شرکت در آن بودند. این کارگاه به ۹۴/۶ درصد از شرکت‌کنندگان در تصمیم‌گیری بهتر برای انتخاب رشته‌ی تخصصی کمک کرد. ۸۶/۷ درصد لزوم برگزاری برنامه‌ی دیگری در زمینه‌ی انتخاب رشته‌ی تخصصی را تأیید کردند.

بحث

این کارگاه به منظور کمک به دانشجویان پزشکی در کاهش تردید و تصمیم‌گیری بهتر در انتخاب رشته‌ی تخصصی خود با همکاری دفتر استعدادهای درخشان دانشگاه علوم پزشکی اصفهان برگزار گردید. مدرس کارگاه یکی از استادان گروه مشاوره‌ی شغلی دانشکده‌ی روان‌شناسی دانشگاه اصفهان همراه با یک دانشجوی دکتری این رشته بود. این کارگاه باعث کاهش تردید در انتخاب رشته‌ی تخصصی دانشجویان پزشکی مقطع کارآموزی و کارورزی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان شد و بین مقاطع مختلف، جنسیت و تأهل و نمرات دانشجویان ارتباط معنی‌داری نبود. آنالیز نمرات

پرسشنامه‌های بی‌تصمیمی از شرکت‌کنندگان پس از طی دوره تغییر معنی‌داری را نشان نداد. می‌توان علت اثربخش نبودن آموزش مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی بر کاهش بی‌تصمیمی شغلی دانشجویان شرکت‌کننده در این کارگاه را این‌گونه توضیح داد که با توجه به این که بی‌تصمیمی شغلی پدیده‌ی پیچیده‌ای است و اکثر تحقیقات انجام گرفته نشان از چند وجهی بودن بی‌تصمیمی شغلی می‌دهند و محققان سعی در تعریف مفهوم و طبقه‌بندی انواع آن دارند، بنابراین عوامل دیگری غیر از آموزش و ارتقای مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی از جمله استرسورها می‌توانند در بی‌تصمیمی شغلی افراد نقش داشته باشند. به نظر می‌رسد این پرسشنامه بیشتر برای دانش‌آموزان و یا دانشجویانی که رشته‌ی تحصیلی آن‌ها به طور کامل معادل حرفه‌ی آینده‌شان نمی‌باشد مناسب است. در مطالعه‌ی مشابهی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهواز، باوی و همکاران به همین نتیجه دست یافتند (۲۱).

نکته‌ی بسیار مهم این است که محتوای آموزشی کارگاه شامل دو قسمت افزایش خودآگاهی و افزایش قدرت کشف دانشجویان بود ولی با وجود اساتید این رشته، آموزش خودآگاهی بهتر است از دوران دبیرستان آغاز شود و یا حداقل برای پزشکان از سالهای اوایل دوره‌ی پزشکی شروع شود.

شاید مهم‌ترین محدودیت این پژوهش این بود که با وجود مفید بودن کارگاه بهتر بود کارگاه خیلی زودتر یعنی در اوایل پزشکی شروع می‌شد تا قدرت کشف افراد افزایش یابد.

نتیجه‌گیری

نتایج این پژوهش بیان‌گر تأثیر مثبت شرکت در یک

قصد ادامه‌ی تحصیل در مقطع تخصصی را دارند آموزش داده شود و یا به صورت یک درس اختیاری در اوایل دوره‌ی پزشکی ارائه گردد.

تشکر و قدردانی

در پایان لازم می‌دانیم از کلیه‌ی استادان و دوستانی که ما را در اجرای این طرح یاری کردند به ویژه دانشجویان عزیز که با صرف وقت گرانبهای خود به ما کمک کردند تشکر کنیم. همچنین از زحمات کارکنان مرکز استعدادهای درخشان دانشگاه سرکار خانم‌ها مرادی و اکبرزاده قدردانی می‌گردد.

دوره‌ی آموزشی مهارت‌های تصمیم‌گیری شغلی جهت تصمیم‌گیری بهتر در انتخاب رشته‌ی تخصص بود. آشنایی با مهارت‌های تصمیم‌گیری باعث کاهش تردید در انتخاب رشته‌ی تخصصی می‌شود ولی به تنهایی در کاهش بی‌تصمیمی دانشجویان تأثیر معنی‌داری ندارد. رضایت‌مندی دانشجویان از این دوره‌ی آموزشی و تمایل به شرکت در برنامه‌های مشابه نشان‌دهنده‌ی لزوم و نیاز برگزاری چنین برنامه‌هایی در سطح دانشگاه‌های علوم پزشکی می‌باشد. از این رو توصیه می‌شود این مهارت‌ها به کلیه‌ی دانشجویان پزشکی که

References

1. Kazerooni EA, Blane CE, Schlesinger AE, Vydareny KH. Medical students' attitudes toward radiology: comparison of matriculating and graduating students. *Acad Radiol* 1997; 4(8): 601-7.
2. Forouzan I, Hojat M. Stability and change of interest in obstetrics-gynecology among medical students: eighteen years of longitudinal data. *Acad Med* 1993; 68(12): 919-22.
3. Zeldow PB, Preston RC, Daugherty SR. The decision to enter a medical specialty: timing and stability. *Med Educ* 1992; 26(4): 327-32.
4. David AK, Blosser A. Long-term outcomes of primary care residency choice by graduating medical students in one medical school. *J Fam Pract* 1990; 31(4): 411-6.
5. Davis WK, Bouhuijs PAJ, Dauphinee WD, McAvoy PA, Alexander DA, Coles C, et al. Medical career choice: current status of research literature. *Teaching and Learning in Medicine* 1990; 2(3): 30-8.
6. Wolfson PJ, Robeson MR, Veloski JJ. Medical students who enter general surgery residency programs: a follow-up between 1972 and 1986. *Am J Surg* 1991; 162(5): 491-4.
7. Dial TH, Lindley DW. Predictive validity of specialty choice data from AAMC graduation questionnaire. *Association of Medical Colleges. J Med Educ* 1987; 62(12): 955-8.
8. Tardiff K, Cella D, Seiferth C, Perry S. Selection and change of specialties by medical school graduates. *J Med Educ* 1986; 61(10): 790-6.
9. Singer AM. The class of 83: A follow-up study of 1983 medical school graduates through the first six postgraduate years. Final Report to the Health Resources and Services Administration. Contract no. 240-87-0067 with the Association of American Medical Colleges, Washington DC; 1991.
10. Nedjat S, Emami Razavi H, Rashidian A, Yazdani Sh, Majdzadeh R. The motives of medical students in Tehran University for choosing medicine field and their for their profession: Qualitative versus quantitative approach. *Strides in Development of Medical Education* 2006; 3(1): 1-8.
11. Ranjbar F. Graduate Medical Education Letter. 2007. [online]. Available from: URL: <http://cgme.behdasht.gov.ir/index.aspx?siteid=264&pageid=39616>
12. Savickas ML, Alexander DE, Osipow SH, Wolf FM. Measuring specialty indecision among career-decided students. *Journal of Vocational Behavior* 1985; 27(3): 356-67.
13. Savickas ML, Alexander DE, Jonas AP, Wolf FM. Difficulties experienced by medical students in choosing a specialty. *J Med Educ* 1986; 61(6): 467-9.
14. Lewis DM, Savickas ML, Jones BJ. Career development predicts medical school success. *Journal of Vocational Behavior* 1996; 49(1): 86-98.
15. Savickas ML. Construction and validation of a physician career development inventory. *Journal of Vocational Behavior* 1984; 25(1): 106-23.
16. Gati I, Krausz M, Osipow SH. A taxonomy of difficulties in career decision making. *Journal of Counseling Psychology* 1996; 43(4): 10-26.
17. Richard GV, Savickas ML, Early L, Calli J,

- Englert CA, Bono J. Manual for the specialty indecision scale. 2nd ed. Washington DC: Association of American Medical Colleges; 2007.
18. Hadadgar A, Yousefi A, Sabouri M, Richard G. Psychometric properties of a persian version of the specialty indecision scale: A preliminary study. *IJME* 2009; 8(2): 229-37.
19. Osipow SH, Carney C, Winer J, Yanico B, Koschier M. The career decision scale. 3rd ed. Odessa: Psychological Assessment Resources; 1976.
20. Karimi J. The effect of career decision skills training on career decision making self efficacy, career indecisiony on group of Ahvaz Azad University students. [Thesis]. Isfahan: Isfahan University, School of Psychology and Educational Sciences; 2008. [In Persian].
21. Bavi S, Karimi J, Shiralinia Kh, Imani M. The effect of career decision skills training on career decision making self efficacy, career indecisiony on group of Ahvaz Azad University students. *New Findings in Psychology* 2009; 5(13): 53-65. [In Persian].

Reviewing the Efficacy of Education on Professional Decision-Making Skills in Reducing Uncertainty to Select Clinical Specialty in Medical Students of Isfahan University of Medical Sciences, Iran

Masih Sabouri MD¹, Amir Behfar², Arash Hadadgar MD³, Mohamadreza Abedi PhD⁴,
Fatemeh Hadizadeh MD⁵

Abstract

Background: One of the reasons of uncertainty in choosing a specific clinical specialty is wrong decision-making. This study was conducted to train professional decision-making skills to medical students at internship and externship course levels in the form of a workshop. We also reviewed the impacts of the workshop on reducing indecisiveness in selecting a clinical specialty.

Methods: This was a quasi-experimental study on 43 medical students at internship and externship course levels at Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran. Before holding the workshop, students completed the hesitation and indecision scales. The participants were taught about decision-making skills for 15 hours. Immediately after the course and a month later, the students completed the same questionnaires again. The information and scores related to the pre-test, post-test, and one-month follow-up were analyzed using t-tests in SPSS.

Findings: There was a significant difference in scores of hesitation scale at pre-test, post-test, and follow-up ($P = 0.033$). However, there was no significant difference in the scores of indecision scale ($P = 0.151$). There was no significant correlation between scores of students and different educational levels, sex, and marital status ($P > 0.05$). Therefore, training on professional decision-making skills reduced hesitation in selecting clinical specialty among medical students. However, it had no significant impact on their indecision.

Conclusion: The professional decision-making skills training course reduced uncertainty in selecting clinical specialty among medical students. They were thus satisfied with participation in the course. They were also willing to attend complementary programs on selecting clinical specialty. Therefore, such an educational course is recommended to be held for all students who like to continue specialized studies in medicine during their medical course, especially in the first year of university.

Keywords: Decision-making skill, Hesitation, Indecision, Job, Clinical specialty, Medical student

* This paper is derived from a medical doctorate thesis in Isfahan University of Medical Sciences.

¹ Associate Professor, Department of Neurosurgery, School of Medicine, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

² Student of Medicine, School of Medicine And Student Research Committee, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

³ Researcher, Medical Education Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

⁴ Associate Professor, Department of Counseling, School of Educational Sciences and Psychology, Isfahan University, Isfahan, Iran

⁵ Research Assistant, Integrative Functional Gastroenterology Research Center, Isfahan University of Medical Sciences, Isfahan, Iran

Corresponding Author: Amir Behfar, Email: amir.behfar@gmail.com